

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Introdución ao Turismo	Código	662G01009	
Titulación	Grao en Turismo			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Humanidades			
Coordinación	de Carreño de Vicente, María de las Mercedes	Correo electrónico	m.decarreno@udc.es	
Profesorado	de Carreño de Vicente, María de las Mercedes Rodríguez Pallas, Angel	Correo electrónico	m.decarreno@udc.es angel.rodriguez.pallas@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Con esta materia preténdese a aproximación do alumnado ao turismo en todos os seus ámbitos dun modo introductorio. A adquisición dunha cultura turística e a comprensión dos distintos aspectos e organización da actividade dende un punto de vista transversal, son obxectivos básicos a alcanzar no transcurso da mesma e imprescindibles para que o alumnado se familiarice coa realidade turística e a súa terminoloxía.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Comprender os principios do turismo: a súa dimensión espacial, social, cultural, política, laboral e económica.
A2	Analizar a dimensión económica do turismo.
A3	Comprender o carácter dinámico e evolutivo do turismo e da nova sociedade do lecer.
A4	Coñecer as principais estruturas político-administrativas turísticas.
A5	Converter un problema empírico nun obxecto de investigación e elaborar conclusións.
A7	Recoñecer os principais axentes turísticos.
A8	Avaliar os potenciais turísticos e a análise prospectivo da súa explotación.
A14	Comprender o marco legal que regula as actividades turísticas.
A19	Xestionar o territorio turístico de acordo cos principios de sustentabilidade.
A23	Analizar os impactos xerados polo turismo.
A27	Comprender o funcionamento dos destinos, estruturas turísticas e os seus sectores empresariais no ámbito mundial.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Comunicación oral e escrita en lingua nativa.
B3	Resolución de problemas.
B4	Razoamento crítico.
B5	Compromiso ético.
B6	Aprendizaxe autónoma.
B7	Adaptación a novas situacións.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
----	---

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer os conceptos básicos do turismo	A1 A2 A3 A4 A7 A23 A27	B1 B2 B4 B6	
Coñecer as diferentes dimensións do turismo e as súas interrelacións	A1 A2 A3 A4 A7 A8 A23 A27	B1 B2 B4 B7	
Estudiar as tendencias turísticas e os factores de inestabilidade no turismo	A1 A2 A3 A4 A7	B1 B4 B5 B6	
Comprender que todos os aspectos e cualidades inciden directa ou indirectamente na calidade do turismo	A1 A3 A5 A8	B1 B4 B5 B6	C4
Manexar fontes de información relacionadas co turismo	A1 A5	B1 B2 B3 B4 B6	C1 C2 C3 C4 C7
Propoñer criterios de turismo sostible	A1 A3 A5 A19 A23	B1 B3 B4 B5	C4
Saber abordar o turismo dende unha perspectiva histórica ate o momento actual	A1 A3 A23 A27	B1 B4	
Saber entender o turismo como motor de desenvolvemento das sociedades humanas	A3		
Coñecer os cambios que se experimentan nos procesos de desenvolvemento turístico	A1 A3	B1 B4	
Coñecer o papel do lecer na sociedade actual e as tendencias de futuro	A1 A3		

Empregar as fontes sociais e históricas para extraer e interpretar información sobre o desenvolvemento do turismo	A1 A3 A14	B1 B3 B4 B6	C1 C4 C6
Extrapolar experiencias e tomar decisións a partir da análise das características de diversos modelos turísticos, a súa potencialidade e evolución	A3	B1 B4 B6	
Coñecer a importancia da investigación en turismo	A5	B1 B2 B3 B4 B6	C4 C6 C8
Identificar situacións e realidades nas que se atopa inmerso o sector	A1 A3 A5 A19 A27	B1 B3 B4	C2 C4 C5 C6
Analizar, interpretar e inferir datos e resultados para a aplicación da investigación aos fines propostos	A1 A3 A5 A19	B1 B3 B4 B6 B7	C1 C4 C5 C7 C8
Coñecer e recoñecer os principais axentes que actúan no mercado turístico nacional e internacional	A1 A3 A7		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Introducción ao turismo	1.1. Concepto e definicións.
2. A Actividade Turística	2.1. O suxeito do turismo - Tipoloxías de turismo 2.2. Motivacións 2.3. Correntes turísticas 2.4. O sistema turístico
3. Evolución Histórica	3.1. Dende as orixes ata o século XXI. 3.2. Evolución histórica do turismo en España.
4. O Mercado Turístico	4.1. Demanda turística 4.2. Oferta turística 4.3. Estacionalidade
5. Impactos do Turismo	5.1. Económicos 5.2. Ambientais 5.3. Socioculturais
6. Agentes del Turismo I	6.1. Aloxamentos e restauración. 6.2. Transportes e outros provedores. 6.3. Produción e distribución.
7. Agentes del Turismo II	7.1. A Administración pública turística. 7.2. Organizacións supranacionais

8. Política Turística	8.1. Concepto 8.2. Evolución da política turística en España
9. Gestión de Destinos: Sostenibilidade	9.1. Planificación 9.2. Tecnoloxía 9.3. Accesibilidade
10. O Turismo como Ciencia	Reflexión e Debate

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A14 A27 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	20	39	59
Saídas de campo	A5 A8 A19 A23 A27 B1 B2 B3 B4 B6 C1 C4 C6 C8	1	4	5
Proba mixta	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A27 B1 B2 B4 C1 C4 C6 C8	2	18	20
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A4 A7 A23 A27 B4 B5 C2 C4 C5 C6 C8	21	41	62
Atención personalizada		4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Neste curso realizarase un traballo en grupo no que, a partir dun caso elexido xunto coa profesora, se tratarán todos os temas aprendidos ao longo da materia (daranse as pautas necesarias para realizalo ao inicio das clases).
Saídas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario (empresas, institucións, organismos, monumentos, etc.) relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recollida de información, o desenvolvemento de produtos (bosquexos, deseños, etc.), etc.
Proba mixta	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas. En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en canto preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Saídas de campo	A profesora dispón dun horario de tutorías para atención personalizada

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A14 A27 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 C1 C3 C4 C6 C7 C8	<p>Durante o curso, estableceranse diferentes exercicios, actividades interactivas e/o traballos, que poderán tratar sobre documentos relevantes para a temática da materia, con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos.</p> <p>A final de curso realizarase a exposición oral dun traballo sobre un caso ou tema aprobado pola/o profesora/profesor que se relacionará co contido de materia e que se irá realizando ao longo do curso (ao comezo das clases daranse as pautas necesarias para a súa realización).</p> <p>Na avaliación continua terase en conta todos as actividades realizadas durante o curso para a mellor comprensión e adquisición de conceptos, -como comentarios, exercicios, procuras propostas pola/o profesora/profesor, charlas recibidas, experiencias de campo, tarefas desenvolvidas etc.- así como o traballo final.</p> <p>Na súa valoración considerárase: a exposición ou redacción, a capacidade de síntesis, a capacidade de análise, a achega persoal, a coordinación con compañeiros, o rigor e a actualización das fontes utilizadas.</p>	40
Proba mixta	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A27 B1 B2 B4 C1 C4 C6 C8	<p>Nas datas marcadas para exames, realizarase unha proba mixta co fin de valorar os coñecementos adquiridos no curso.</p> <p>As preguntas poderán ser de resposta curta, de ensaio e/o calquera tipo de proba obxectiva.</p> <p>Unha vez aprobada, computará un 60% da avaliación final.</p>	60

Observacións avaliación

A cualificación final derivase de dous partes: Avaliación Continua ou traballo realizado durante o curso e Proba mixta.

É necesario obter polo menos un cinco (5) sobre dez (10) en cada unha das 2 partes descritas anteriormente para aprobar a materia e que se proceda ao cálculo da cualificación final en base ás porcentaxes propostas. No caso de suspender unha das partes a materia quedará suspensa e indicárase como cualificación final a cualificación obtida na parte que non fose aprobada, xa sexa de Avaliación Continua ou Proba Obxectiva.

Cualificación de Non Presentado: O alumnado que non se presente á Proba Obxectiva (independentemente da oportunidade de que se trate), será cualificado cun "NP" (Non Presentado), aínda no caso de realizar, presentado e exposto traballos ou outras actividades que computen na avaliación.

Segunda Oportunidade: A avaliación será igual na primeira e na segunda oportunidade. A recuperación da Presentación oral realizarase o día previsto para a proba obxectiva.

No caso de superar algunha das partes avaliábeis en primeira oportunidade, a cualificación será gardada para a segunda oportunidade.

A convocatoria adiantada: A proba obxectiva supoñerá o 100% da cualificación.

Alumnado con dispensa académica: O alumnado con dispensa académica de exención de asistencia, concedida oficialmente pola UDC segundo a súa normativa, poderá facer os traballos obrigatorios en formato non presencial, e facelos chegar ao profesor para á súa avaliación. No caso de que non puidesen realizar presentacións orais durante o curso, realizarase unha Proba oral o día previsto para a Proba obxectiva.

Implicacións da fraude académica na realización das probas ou actividades de avaliación: a realización fraudulenta das probas ou calquera actividade avaliábeis, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: a/o estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a falta prodúcese na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederáse a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Atención á diversidade: a materia poderá ser adaptada ao estudantado que precise da adopción de medidas encamiñadas ao apoio á diversidade (física, visual, auditiva, cognitiva, de aprendizaxe ou relacionada coa saúde mental). De ser o caso, deberán contactar, nos prazos oficiais estipulados de maneira previa a cada cuadrimestre académico, cos servizos dispoñibles na UDC, coa Unidade de Atención á Diversidade (<https://www.udc.es/cufie/adi/apoioalumnado/>) ou, na súa falta, coa Titora ADI da Facultade de Turismo.

Perspectiva de Xénero: Segundo recóllese nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autoras/é de ambos os sexos, propiciárase a intervención en clase de alumnas e alumnos...). Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitude sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e propoñeranse accións e medidas para corrixilas.

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<ul style="list-style-type: none"> - BAYÓN MARINÉ, F., MARCOS VALDUEZA, H., VOGELER RUIZ, C. e GONZÁLEZ DE SOUZA, M.A. (coord.) (2000). 50 años del turismo español. Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces S.A - BLANCO, A. ET AL. (2021). Diccionario de Turismo. Madrid, Cátedra - BLANCO, R. & ESTEBAN, J. (2016). Ecoturismo, Hacia una gestión sostenible moderna. Madrid, Síntesis - CANDELA G. & FIGINI P. (Eds.) (2012). The Economics of Tourism Destinations. Springer - ESTEVE, R. E FUENTES, R (2000). Economía, historia e instituciones del turismo en España. Madrid, Pirámide - FERNÁNDEZ FUSTER, L (1991). Geografía general del turismo de masas. Madrid Alianza Universidad - FERNÁNDEZ FUSTER, L. (1991). Historia general del turismo de masas. Madrid, Alianza Universidad - IRANZO, JUAN E. et al. (2003). La estructura económica de los mercados turísticos. Madrid, Instituto de Estudios Económicos - MONTANER MONTEJANO, J. (2008). Estructura del mercado turístico. Madrid, Síntesis - OMT (1998). Introducción al turismo. Madrid, OMT - PAGE, S.J. (2019). Tourism Management. Routledge - PULIDO FERNÁNDEZ, J. I. y CÁRDENAS GARCÍA, P. J. (Coord)s (2013). Estructura Económica de los Mercados Turísticos. Madrid, Síntesis - RIVAS GARCÍA, JESÚS (2008). Estructura y economía del mercado turístico. Oviedo, Septem Edics - RODRÍGUEZ-ZULAICA, A. (2016). ¿Cómo diseñar una experiencia turística?. Barcelona, UOC - SÁEZ, A. (coord.) (2014). Introducción a la estructura del mercado turístico. Madrid, Síntesis - URIEL, E. y HERNÁNDEZ, R. (coord.) (2004). Análisis y tendencias del turismo. Madrid, Pirámide - VOGELER RUIZ, C. e HERNÁNDEZ ARMAND, E. (2000). El mercado turístico. Madrid, Ed. Centro de Estudios Ramón Areces S.A. - VOGELER RUIZ, C. e HERNÁNDEZ ARMAND, E. (2018). Introducción al Turismo: Análisis y Estructura.. Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces. <p>Utilizarse como libro de referencia o libro de Vogeler e Hernández (2018) "Introducción ao Turismo", da Editorial Universitaria Ramón Areces</p> <p>IN ENGLISH - BASICCOOPER, C. (2022) Essentials of tourism. Sage. BookGOELDNER, C.R. & RITCHIE, B. (2011) Tourism: principles, practices, philosophies. Wiley. BookHOLLOWAY J.C. & HUMPHREYS, C. (2022) The business of tourism. Sage. BookINKSON, C. & MINNAERT, L. (2022) Tourism Management. An introduction. Sage. BookPAGE, S.J. (2019) Tourism management. Routledge. BookSWAIN S.K. & MISHRA, J.M (2011) Tourism: principles and practices. Oxford University Press. BookWEAVER, D. & LAWTON, L. (2022) Tourism management. Wiley. Book</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	<p>IN ENGLISH - COMPLEMENTARY</p> <p>EARL, A. & HALL, C.M. (2021) Institutional theory in tourism and hospitality. Routledge. bookELLIOTT, J. (1997) Tourism. Politics and public sector management. Routledge. BookCOOK, R., HSU, H.C. & TAYLOR, L.L. (2017) Tourism: the business of hospitality and travel. Pearson. BookHANNAM, K. & KNOX, D. (2010) Understanding tourism. A critical introduction. Sage. BookLICKORISH, L. & JENKINS C.L. (1997) Introduction to tourism. Routledge. BookMASON, P. (2020) Tourism impacts, planning and management. Routledge. BookPENDER, L. & SHARPLEY, R. (2004) The management of tourism. Sage. BookSHELLER, M. & URRY, J. (2004) Tourism mobilities. Places to play, places in play. Routledge. BookSHARPLEY, R. (2018) Tourism, tourists and society. Routledge. BookWILLIAMS, S. & LEW, A.A. (2015) Tourism geography. Critical understandings of place, space and experience. Routledge. BookIN ENGLISH - COMPLEMENTARYEARL, A. & HALL, C.M. (2021) Institutional theory in tourism and hospitality. Routledge. bookELLIOTT, J. (1997) Tourism. Politics and public sector management. Routledge. BookCOOK, R., HSU, H.C. & TAYLOR, L.L. (2017) Tourism: the business of hospitality and travel. Pearson. BookHANNAM, K. & KNOX, D. (2010) Understanding tourism. A critical introduction. Sage. BookLICKORISH, L. & JENKINS C.L. (1997) Introduction to tourism. Routledge. BookMASON, P. (2020) Tourism impacts, planning and management. Routledge. BookPENDER, L. & SHARPLEY, R. (2004) The management of tourism. Sage. BookSHELLER, M. & URRY, J. (2004) Tourism mobilities. Places to play, places in play. Routledge. BookSHARPLEY, R. (2018) Tourism, tourists and society. Routledge. BookWILLIAMS, S. & LEW, A.A. (2015) Tourism geography. Critical understandings of place, space and experience. Routledge. Book</p>

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Materias que continúan o temario
Observacións
A asistencia ás aulas é unha obriga

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías